

Gurlular

Gazne Hanedanlığına karşı en büyük tehditlerden biri; ismini Gur şehrinden alan Afgan kökenli lider Muhammed Guri idi ve Gazne kalesini ele geçirmişti. Muhammed Guri'nin kölelikten generalliğe yükselmiş komutanlarından biri olan Kudbeddin Aybek, 1175 yılında günümüz Pakistan topraklarının bulunduğu coğrafyaya ilk saldırısını düzenledi. Bunun sonucunda Gazne Devleti'nin Peşaver garnizonluğu yıkıldı ve akabindeki seferler ile 1175 yılında Multan, 1182 yılında Sindh ve 1186'da Lahor, Guri'nin eline geçti. Böylelikle Gazne Hanedanlığı'na da resmi olarak son verilmiş oldu.

Muhammed Guri, daha sonra Delhi'yi ele geçirmek için Hindularla savaşmaya başladı ve Delhi'ye ulaşan ilk Müslüman lider olarak 1192'de tarihe geçti. Güneyde Benares'e kadar ilerledi. Parlak zaferlerinin pek çoğunu müthiş bir savaş dehası olan generali Kudbeddin Aybek'e borçluydu. Başarılı seferlerin ardından Gazne'ye döndüğünde Delhi ve Lahor bölgesinin yönetimini Kudbeddin Aybek'e bıraktı. Birkaç yıl içerisinde Hindistan Alt Kıtası'nda büyük bir egemenlik oluşturmuştu. Guri, Gazne'de 1205 yılında Orta Asya'dan gelen Türk saldırılarına karşı başarısız olunca yenildi. Savaşta öldüğü söylentileri Hindular arasında heyecanla karşılanmıştı. Bundan cesaret alan Hindular, 1205 yılının sonbaharında Lahor'u işgal etmeye kalkıştılar ancak Kudbeddin Aybek ve Muhammed Guri karşısında başarısız oldular. Muhammed Guri, Gazne'yi Türklerden geri alabilmek için 1206 yılında Lahor'da hazırlıklarını tamamlayarak tekrar yola çıktı ancak Afganistan yolunda uğradığı suikast sonucu öldürüldü (Bajwa 2012).

Muhammed Guri'nin ölümünden sonra Kudbeddin Aybek; Gazne, Bihar, Multan ve Delhi'deki güçleri toparlayarak Lahor merkez olmak üzere 1208 yılında Hindistan Alt

Kıtası'nda kurulan ilk Müslüman Devle-tinin temelini attı. Devletin merkezi 1220'de Delhi'ye taşındı.

Kölelikten Sultanlığa Delhi Türk Sultanları

Kudbeddin Aybek

Kudbeddin Aybek, Türkistan'da çocukken esir düşmüş ve köle olarak satılmıştır. Onu satın alan adam, kendi oğullarından ayrı tutmayı iyi bir eğitim almasını sağlar. Bunun yanında okçuluk ve binicilik de öğretir. Sahibi ölünce Aybek, Muhammed Guri'ye satılır ve savaşçı olarak yetiştirilir. İleride Guri'nin en güvenilir generallerinden biri olur. Savaşlarda gösterdiği cesaret ve başarılarla sultanının gücüne güç, şanına şan katar. Hindistan'da pek çok Racput prensiyle savaşarak Müslümanların güvenliğini sağlamıştır. 1194'te Aligarh'ı kuşatıp almış, 1195'te sul-tanın Benares seferine katılmış burada Acmer kalesinin fethinde önemli rol üstlenip pek çok tapınağın camiye çevrilmesine katkı sağlamıştır. Sultan, her yıl düzen-lediği seferden sonra Gazne'ye dönmeyi tercih ettiğinden Aybek'i askerinin başında görevlendirir idi, o da ele geçirilen yerlerde yönetimi pekiştirme faaliyetlerinde bulunur, Hintlilerden elde ettiği ganimetin bir kısmını sultanına gönderirdi. Sultan tarafından takdir edilen, askerler tarafından da sevilip sayılan bir savaş-çıydı. Bu dönemde Hindistan'a Türkler akın akın gelmekteydi ve fethedilen yerlerin çevrelerine yerleşip küçük beylikler oluşturmaktaydılar. Kudbeddin Ay-bek ve kendinden sonra gelecek köle halefleri sayesinde 1206'dan 1290'a kadar bizim tabi-rimizle Köleler Hanedanlığı, Delhi yönetiminde sultan yetiştirmede aktif rol üstlenmişti.

Ordu içerisinde yükselen bir yıldız olan Aybek, askeri başarılarının yanında Delhi'de mimari yapılanmaya da önem vermiştir. Günümüz Delhi'sinin öne çıkan tarihi değerlerinden biri olan Kuvvet-ul İslam camisinin minaresi Aybek zamanında inşa edilmeye başlanmıştır. Qutb Minar, (Kutub Minaresi/ Kudbed-din Minaresi) diye de adlandırılır ve aynı zamanda zafer anıtıdır. İnşaatın bitimine Aybek'in ömrü yetme-miş olsa da yapı, halefleri tarafından tamamlanmıştır. Muhammed Guri, ölmeden önce Aybek'i Hindistan'da veliahtı ilan etmişti öldüğünde ise Aybek, Pencab'ı kontrol altında tutmak için Lahor'da Guri yönetimini sağlamlaştırma çabalarında bulunuyordu. Sultanın ölüm haberi üzerine Lahor çevresinden beyler ve orduda ileri gelenler Kudbeddin'e bağlılıklarını sunup sultan ilan ettiler. Muhammed Guri ölünce Pencab, Gazne ve Gur'da isyanlar çıkmıştı. Ortaya çıkan istikrarsızlık yüzünden Aybek, Delhi'ye geri dönemedi. Kalan ömrünün çoğunu Lahor'da geçirmek durumunda kaldı ve dört yıl sonra 1210 yılında polo pony/ çukan/çevgan oynarken attan düşerek öldü.